Contributed by Gerhard Klas
zondag, 13 augustus 2000 - Last Updated zaterdag, 26 mei 2007

'Voorwaarts in de strijd tegen de heersende politici! Nu beginnen met de opbouw van een antikapitalistische economische orde'. Dat is het geluid van de Duitse neofascistische partij NPD anno 2000. Tijdens haar eerste naoorlogse bloeiperiode in de jaren zestig -in 1969 was ze vertegenwoordigd in zeven Duitse deelstaatparlementen en telde ze 28.000 leden- was het vooral een partij van voormalige nazi's. Het zwaartepunt van haar activiteit lag in propaganda voor het Derde Rijk. Nu pakt de partij de zaken anders aan, ze distantieert zich met een “volks antikapitalisme” duidelijk van de overige rechtse partijen.

Volgens de Duitse binnenlandse veiligheidsdienst en andere mensen die de ontwikkelingen in de rechts-extremistische scène op de voet volgen, is de strategie van de NPD vooral in de voormalige DDR een succes. Daar, maar ook in het Westen van Duitsland, is de NPD een soort vluchthaven voor vele leden van de extreem rechtse organisaties die in het begin van de jaren negentig verboden werden.

Sindsdien oriënteert de partij zich steeds sterker op buitenparlementaire mobilisaties. De propaganda tegen vluchtelingen en migranten, tegen links en sommige religieuze minderheden laat de partij in grote mate over aan zogenaamde “onafhankelijke kameraadschapverbanden” en de subculturele nazi skinheadscène, waar ze trouwens veelvuldig contact mee heeft.

Fascistisch antikapitalisme

Volgens de binnenlandse veiligheidsdienst heeft de partij nu zesduizend leden, er komen er nog steeds bij. Sinds het rechts extremisme deze zomer weer de volle aandacht van de Duitse media krijgt, zouden er in de laatste weken alleen al vijfhonderd nieuwe leden bijgekomen zijn. Alleen al in Saksen heeft de partij duizend leden en vertegenwoordigers in diverse gemeenteraadsleden. 'Die Republikaner', de 'Deutsche Volksunion', en de 'Bund der freie burger', extreem rechtse organisaties die in het begin van de jaren 90 nog electorale successen boekten, kunnen hiervan alleen maar dromen.

Een belangrijke oorzaak van het succes van de NPD is haar propaganda voor haar economische ideeën. Terwijl 'Die Republikaner' en de 'Bund der freie burger' ultraliberale economische ideeën hebben en moeite doen om in de gunst van de grote burgerlijke partijen te komen, gaat de NPD keihard tekeer tegen “de volksvijandelijke politiek van het transnationale kapitaal en haar dienaar de Duitse bondsregering”. Die laatste zinsnede is afkomstig van Michael Nier, lid van de in 1998 opgerichte werkgroep economische politiek van het partijbestuur van de NPD.

De NPD richt haar antikapitalistische pijlen vooral tegen het financiële en speculatieve kapitalisme, dit kapitalisme zou in tegenstelling tot het productieve kapitalisme niet gebonden zijn aan een bepaalde omgeving (een interessante vraag is waarom dergelijke pleidooien van extreem rechts wel gehoor vinden onder mannelijke jonge werklozen, terwijl links daar nauwelijks aanhang wint). Deze extreem rechtse groepen hebben dus schijnbaar ook een bepaald cultureel appeal voor jonge mannen uit de arbeidersklasse, dat hedendaags radicaal links niet heeft.

Kweekvijvers

De economische politiek van de Duitse bondsregering, die er voor probeert te zorgen dat Duitse ondernemingen op de wereldmarkt een overheersende positie krijgen, wordt door de NPD niet ter discussie gesteld. De NPD wil de Duitse markt beschermen tegen de import van buitenlandse producten en wil grote ondernemingen verbieden vestigingen te verplaatsen naar lage loonlanden. In haar verkiezingsprogramma eist ze dat de winsten gebruikt worden voor het scheppen van arbeidsplaatsen.

Een onlangs gepubliceerd lang onderzoek naar vreemdelingenhaat in Duitsland geeft een beeld van

het milieu waar de NPD- propaganda een gevoelige snaar raakt. De onderzoeksresultaten zijn alarmerend en bevestigen net als eerdere onderzoeken een verband tussen sociale omstandigheden en racistische gevoelens. Drieënvijftig procent van de Oost-Duitse werklozen en zevenendertig procent van de West-Duitse werklozen hebben een hekel aan buitenlanders. Bij mensen die geen ervaring hebben met werkloosheid of zeker zijn dat ze hun baan zullen behouden ligt dat percentage beduidend lager.

Politiek bedrijven

Voor racisme en rechts extremisme bestaan wel degelijk alternatieven. Het succes van de NPD is niet alleen maar het gevolg van een precaire sociale situatie, maar ook het gevolg van het feit dat politici jarenlang gesuggereerd hebben dat de samenleving bedreigd werd door buitenlanders en asielzoekers.

Maar, het succes van de NPD is ook het gevolg van de zwakte van links. De meeste vakbonden in Duitsland hebben zich aangepast aan de neoliberale politiek van de regering in plaats van zich te richten op realiseerbare internationale alternatieven voor de neoliberale economische politiek in combinatie met een antiracistische politiek. De antiracistische en antifascistische beweging in Duitsland is er totnogtoe niet in geslaagd een brug te slaan naar de werklozen en mensen met onzekere, slecht betaalde jobs. En een niet onbelangrijk deel van links speelt met postmoderne theorieën in plaats van aan politiek te doen.

Ook de PDS houdt te vaak rekening met de gevoeligheden van haar eigen achterban en schrikt er daarom, met name op gemeentelijk niveau vaak voor terug om duidelijke antiracistische standpunten in te nemen.

Sinds echter de burgerlijke partijen, die bezorgd zijn om het imago van Duitsland in het buitenland, weer oproepen tot de strijd tegen amok makende neonazi’s, is er nieuwe speelruimte voor linkse standpunten, die verder gaan dan een antinazi houding.

Artikel overgenomen uit Soz (14/08/2000)